

Om sinnssyke ildspåsettere

Av læge AUGUSTA RASMUSSEN, Oslo

Materialet er hentet fra Rettsmedisinske kommisjons arkiv og omhandler 88 personer som i årene fra og med 1901 til og med 1961 ble judicielt observert i forbindelse med siktelse for ildspåsettelse og ble *erklært sinnssyke*. I noen få av de eldste tilfeller har det kun vært én sakkyndig. I materialet er det 70 menn og 18 kvinner. — Det er søkt skaffet opplysninger om ildspåsetternes senere skjebne bl. a. ved henvendelse til sykehus. Videre er det undersøkt i Centralregisteret for sinnssyke og i strafferegisteret.

Nedenstående tabell viser aldersgruppene hvorav fremgår at yngste mann og yngste kvinne under observasjonen var 17 år gamle; eldste mann var 64 år gl. og eldste kvinne var 75 år gl. — Videre sees at de fleste ildspåsettelse av menn lå i aldersgruppen 20—29 år, og de fleste ildspåsettelse av kvinner lå i aldersgruppen 40—49 år.

Aldersgruppen	M.	K.	M+K.
17—19 år gl.	9	3	12
20—29 år gl.	24	4	28
30—39 år gl.	15	2	17
40—49 år gl.	13	6	19
50—57 år gl.	8	2	10
64—75 år gl.	1	1	2

Fordelingen av materialet til de forskjellige sykdomsgrupper ifølge den psykiatriske diagnoseliste av 1. januar 1963.

I gruppen 01 — Schizofreni 50 kasus — 46 menn, 4 kvinner.

I gruppen 08 — Psykoser ved oligofreni 21 kasus — 12 menn, 9 kvinner.

I gruppen 02 — Reaktive psykoser 8 kasus — 5 menn, 3 kvinner.

I gruppen 03 — Manisk depressiv psykose 2 kasus — 1 mann, 1 kvinne.

I gruppen 05 — Alderspsykose (dem.senil) 1 kasus — 1 kvinne.

I gruppen 07 — Psykoser ved alkoholisme eufomani 2 kasus — 2 menn.

I gruppen 10 — Syfilogene psykoser 3 kasus — 3 menn.

I gruppen 11 — Psykoser ved organisk hjernesykdom (traumatiske) 1 kasus — 1 mann.

KAP. I.

Om motivene

Inndelingen av materialet etter ildspåsettelsesmotivet grunder seg på de opplysninger som foreligger i forbindelse med den rettspsykiatriske observasjon fornemmelig ildspåsetterens egne meddelelser og uttalelser.

Det er vel tvilsomt om det eksisterer eneherskende motiv for et menneskes handlinger — det gjelder såvel normale som sinnsyke — men selv om motivene er sammensatt gis det utvilsomt et for handlingen dominerende motiv. — I det foreliggende materialet synes i schizofrenigruppen vrangdommer, imperativ hallucinose og passivitetsfenomener å ha vært et dominerende motiv for ildspåsettelse. Likeså har i samme gruppe depresjon, trang til flukt, trang til utløsning for grublerier, lyst til å se ild og materielt vinningsbehov (forsøk på assurancesvik) vært et dominerende motiv. I et eneste tilfelle i schizofrenigruppen ble ildspåsettelsen foretatt under sterk affekt.

Om den direkte foranledning eller det dominerende motiv for ildspåsettelsen.

I. Schizofrenigruppen a): I 8 tilfeller synes ildspåsettelsen å være forårsaket av *vrangdommer* og/eller *siktelsestro* og i 3 av disse tilfellene var det dessuten *hevntkomponent* i motivet og i 2 tilfeller hadde ildspåsetteren forut for handlingen nydt alkohol.

Nærmere om de 8 tilfeller:

I 5 av disse tilfeller forteller vrangdommen resp. siktelsestroen at ildspåsetteren følte seg i forsvarsstilling, og i de 3 andre tilfeller forteller vrangdommen at ildspåsetteren følte seg som en hjelper.

Vi har *E. S.* som mente han var Guds utsending, og da kristendommen hadde mistet sin kraft, var kapellet unødvendig, og derfor satte han ild på det. — Så har vi *L. P. L.* som mente han gjorde en god gjerning ved å brenne en låve fordi den var stygg og skjemmende. Han foretok ildspåsettelsen i bakrus. *H. I.* hadde vrangdommer om å bli gjort narr av av naboen og satte ild på dennes uthus for å hevne seg. — *Kåre E. G.* følte seg forfulgt, og ildspåsettelsen var en protest mot forfølgelsen og en straff for bygden. *M. L.* hadde vrangdommer, siktelsestro og hallucinose og mente slektinger ville ha ham vekk, han ønsket å drepe svigerinnen og satte ild på utenfor hennes og hennes barns soverom. — *K. G.* mente leiligheten var årsak til hans forsterkede tuberculinreaksjon — leiligheten måtte derfor renses, dvs. brennes — han hadde forut for ildspåsettelsen drukket 3½ fl. eksportøl. — *A. B.* hadde vrangdommer om innsprøytninger som han lastet syke-

huset for, og for å få opp sak mot sykehuset måtte han ta naturkreftene til hjelp, altså sette ild på. — *E. L.* hadde vrangdommer og hallucinasjoner om å måtte utrydde familien, og etter denne ugjerning måtte han sette ild på huset for at ikke bygdefolket skulle se blod, da de da ville bli „tullete“.

Schizofrenigruppen b): I 5 tilfeller var ildspåsettelsen forårsaket av *imperativ hallucinose*: Det kan om disse tilfeller bemerkes at befalingen ble gitt av høyere makter (Gud, engel), eller av stemme som ikke ga fred før handlingen var utført, eller av stemme som truet med katastrofe. Om tilfellene:

B. H. T., en stemme inne i henne sa hun skulle tenne på, og hun fikk ikke fred før det var gjort. Hun satte ild på flere ganger. — *H. E.*, en engel påla ham å tenne på. — *K. H.* fikk plutselig den ide at huset måtte brenne, det var omtrent som noen hadde sagt det til henne. — *K. K.*, en stemme inne i hodet sa ham at hvis ikke fjøset brente, ville ikke solen komme opp mere. — *N. S. B.*, Guds stemme — eller Satans stemme — hadde befalt ham å sette ild på. —

Schizofrenigruppen c): I 7 tilfeller var ildspåsettelsen forårsaket av *passivitetsfenomer*:

O. G. W. var „utsatt for innskytelser“ om at gamle skjemmen- de bygninger burde brennes mot erstatning fra Staten. Han satte ild på flere ganger. — *H. A.*, ildspåsettelsesforsøket skyldtes at han var gjort viljeløs ved hypnose og elektriske apparater. *M. K.* ble drevet til ildspåsettelse pga. forfølgelse — han anså seg som religionens beskytter. — *O. W. P.* ble drevet til ildspåsettelse av impulser han ikke kunne kontrollere. — *K. J. E.* ble drevet av Gud til ildspåsettelse som var et signal til å oppta kampen for menneskeheten. — *B. S. R.*, ildspåsettelsen skyldtes en dragende makt — hans tanke var å la seg brenne inne ved å henge seg i låven. — *H. S. O.*, det kom for ham at han skulle sette varme på — han forklarer det som innfall.

Det fremgår av ovenstående at i 3 av disse tilfeller følte ildspåsetteren seg som samfundshjelper, og i 4 tilfeller følte ildspåsetteren *selv* at han var uten selvkontroll.

Schizofrenigruppen d): I 2 tilfeller ble ildspåsettelsen foretatt under *depresjon*:

O. K. satte ild på gården fordi han var lei seg, han hadde lenge tenkt på det. — *O. K. J.* var nedtrykt og mente foreldrene burde bli kvitt ham — løsningen var ildspåsettelse, idet han derved ville komme på straff.

Schizofrenigruppen e): I 4 tilfeller ble ildspåsettelsen foretatt for å *komme vekk* fra utrivelige forhold — eller for å *vekke myndighetenes oppmerksomhet*.

A. J. likte seg ikke hos sin forpleier og hadde tenkt å komme seg derfra. Selv anga han at ildspåsettelsen skyldtes en tilfældighet, (tilfellet er kanskje noe tvilsomt.) — *Bj. S. K.*, ildspåsettelse for å henlede myndighetenes oppmerksomhet på seg så han kunne komme i andre omgivelser og få legebehandling. — *K. S.* ville vekk fra arbeide han ikke klarte og satte derfor 2 ganger ild på arbeidsbenken. — *T. M. B.* var nødt til å gjøre noe for å komme hjemmefra og hadde truet med å begå en handling som ville forårsake at han ble tatt hånd om.

Schizofrenigruppen f): I ett tilfelle ble ildspåsettelsen foretatt for å få *utløsning for grublerier*:

T. W. S. hadde gått så lenge og grublet at han måtte gjøre noe desperat for å få utløsning. Etter ildspåsettelsen følte han seg som et nytt menneske.

Schizofrenigruppen g): I ett tilfelle ildspåsettelse under *sterkt affektutbrudd*:

R. A. L. satte ild på etter en trette med hustruen som hadde bragt ham i sterk affekt fordi hun mot hans vilje atter en gang hadde tatt tatere inn i huset. Han satte ild på låve og stuebygning, i den siste lå hustruen og 3 barn og sov.

Schizofrenigruppen h): I 3 tilfeller skyldtes ildspåsettelsen *lyst til å se ild*:

O. J. B. „hadde moro av å se det brenne“ — og satte ild på skog. — *As. D.* syntes det var „interessant å se det brenne“. Han påsatte 4 branner som anrettet store skader, men han fant bran-nene „bagatellmessige“. Han hadde forut drukket en del øl. *R. E. F.* hadde satt ild på noen gamle hus fordi disse var stygge og usunde — dette skjedde i 1934, han ble innlagt i sinnssykehus. Under oppholdet der innrømmet at han under en tur med en annen patient hade satt ild på en låve fordi det var falt ham inn at det kunne være artig å sette varme på.

Schizofrenigruppen i): I 2 tilfelle ble ildspåsettelsen foretatt under *sterk alkoholrus*:

T. P. K. satte under rus fyr på uthusbygningen i sitt hjem. Han forklarer at han vel gjorde det „i fylla“ — og uten noen tilskyn-delse utenfra — „det må bare ha vært for moro“, sier han. — *O. J.* brøt seg inn i en forretning og satte ild på papir i 2 blikk-bokser. Han hade knust inventar og virket helt avsindig. Han hade tatt til seg en god del alkohol og husket hverken innbruddet eller ildspåsettelsen.

Schizofr.gr. j): I bare 2 tilfeller skyldtes ildspåsettelsen mu-ligens *forsøk på assurancesvik*:

A. L. var kommet med forstyrret snakk om assurance — det

var blitt smått i hjemmet etter morens død — ildspåsettelsen var av henne temmelig utpekulert utført. — *T. F. B.* hadde altfor høy forsikring av noe verktøy som var i de rom han hadde leiet og hvor brannen fant sted. Han nektet ildspåsettelse. — Han hadde tidligere dom for ildspåsettelse.

Schizofr. gr. k): I ett tilfelle var årsaken til brannen muligens *uforsiktig omgang med ild*:

B. W. B. H. hadde lagt i ovnen og gikk opp på berget — ble varslet om brannen, men gikk allikevel til byen.

Hevnmotiv finnes både i schizofrenigruppen og oligofrenigruppen. Dels foreligger en plutselig oppdrukkende hevsn som direkte reaksjon på motgang eller en frisk fornærmelse; i andre tilfeller er hevnhandlingen resultat av hevntanker som har opptatt sindet i kortere eller lengre tid på grunn av virkelige motganger eller virkelige eller innbildte fornærmelser eller ringeakt — selve handlingen kan være utløst av en ren bagatell.

Schizofr. gr. l): Om de 9 tilfeller i schizofrenigruppen hvor ildspåsettelsen skyldes *hevsn resp. selvhevdelse*:

H. P. S. forsøkte 2 ganger å sette ild på og truet med å brenne moren inne (familiehat hos schizofren?). *K. K. H.* tilstod for sin mor at han hadde satt ild på et vedskjul fordi han ikke fikk penger av eieren — men han tilstod også at han hadde satt ild på en tømmerhytte og på et sted i skogen, og motivet for disse 2 ildspåsettelse er det ikke opplyst noe om — de sagkyndige bruker om disse uttrykket: umotiverte handlinger. *Anne M. M.*, ildspåsettelse (og senere drap) som hevsn overfor en familie som hun mente hadde støttet hennes motpart i noen stridigheter. *S. A. S.*, ildspåsettelse fordi han mente seg utnyttet på arbeidsstedet. Han satte ild på 3 ganger og innrømmet at han ved ildspåsettelsene også ville ha vekk konkurrenter, idet han ville starte forretning (sammensatt motiv). *L. O. E.*, 2 ildspåsettelse som hevnhandlinger — han gjorde seg også skyldig i andre hevnhandlinger — men 5 ganger satte han dessuten ild på uten at det (såvidt det kan sees) forelå noe hevnmotiv. *A. E.* satte ild på som hevsn mot samfunnet fordi han var satt på skolehjem. *A. A. D.* satte ild på fordi han var nektet adgang til nattcafé (var edru) — kastet derfor gjennom vinduet en brennende fyrstikk som antente gardinene. *T. M.* truet hustru og naboer med mord og brann, og da hustruen av frykt var gått til sine foreldre, satte han ild på i hjemmet. *R. H.*, ildspåsettelse som hevsn etter å være blitt avskjediget fordi han stod uvirksom i arbeide og foretok umotiverte handlinger.

I 6 av disse tilfeller har hevnmotivet vært avgjørt dominerende

— men i de 3 andre synes motivet å ha vært sammensatt (eller tvilsomt) — den ene *K. K. H.* satte ild på 3 ganger, men kun i en av gangene er det opplyst om hevn, den annen *S. A. S.* satte også ild på 3 ganger, men hevmotivet er her parret med ønske om å kvitte seg med konkurrenter, den tredje satte ild på 7 ganger og derav 2 ganger som hevn, men 5 ganger uten at det er opplyst om noe hevmotiv. —

Schizofr. gr. m): I 5 tilfeller kan det ut fra de opplysninger som foreligger *ikke anføres noen spesiell foranledning eller åpenbart motiv for ildspåsettelsen.* Alle 5 tilfellene hører hjemme i schizofrenigruppen:

A. P. M.s psykose ble oppfattet som en juvenil demens. Ingen opplysninger om selve ildspåsettelsen. — *H. D.* var rastløs, forurettet, snakket om elektriske stråler. Siktet for å ha satt ild på 5 bygninger samme natt. Kan ikke selv tenke seg at han er skyldig. — *J. T.* ble overrasket under ildspåsettelsen. Rastløs og forbeholden — mulig hallucinert. — *O. M. L.*, flere tilløp til brann i skog og ved hus hvor han løp forvirret omkring. Negativistisk. Benektet ildspåsettelsen. Nektet å forklare seg. — *K. G.* var siktet for ildspåsettelse på en brakke. Nektet, men sterke indicier. Taus, innesluttet, grublende.

II. Oligofrenigruppen a): I 3 tilfelle synes årsaken til ildspåsettelsen å være fluktmotiv: *ønske om å komme bort fra anbringelsesstedet:*

H. M. O. S. ville bort fra gården hvor hun var forpleiet og satte derfor ild på den. — *I. M. B.* satte ild på arbeidshuset hvor hun var anbragt. Hun ville vekk derfra fordi hun ikke fikk lov å gå ut om kvelden. *E. B.* ville vekk fra sin forpleier og ville gjøre ham et pek — han snakket også om hevn.

b): I 2 tilfelle ble ildspåsettelsen utført *etter oppfordring:*

A. K. E. satte ild på sin husbonds låve etter oppfordring fra husbondens søn (denne ble da også tiltalt). *O. T. O.* satte ild på en høystakk hos naboen etter oppfordring fra sin husbond.

c): I 1 tilfelle ble ildspåsettelsen foretatt av *lyst til å se ild:*

S. O. O. fikk ved en plutselig innskyttelse lyst til å se ild. Han var siktet for 2 ildspåsettelse på landsbygden med 4 års mellomrom.

d): I 1 tilfelle ble ildspåsettelsen foretatt *for å skjule tyveri:* *I. K. A.* satte ild på en kuffert hvor hun hadde gjemt en stjålet bankbok og stjålne kontanter.

e): I 1 tilfelle skyldtes ildsvåden *uforsiktig omgang med ild:* *P. J. M.* foranlediget skogbrann ved kaffekoking og meldte seg selv etter å ha prøvet å slukke.

f): I 13 tilfeller i oligofrenigruppen er *hevnmotivet* så sterkt fremtredende at man (men en viss reservasjon) kan tale om et rent hevnmotiv hos svakt utrustede personer som i avmektighet griper til drastiske midler. — Nærmere om de 13 tilfeller:

Bertha R. — tjenestepike som forvoldte skogbrann fordi hun var sint på husmoren. — *Aksel J.* — den vanføre som satte ild på fordi han ble kalt doven, skakk og halt. — *J. C.*, unggutten som satte ild på kasernebygget fordi andre gutter plaget ham. — *J. A. B.*, unggutten som satte ild på låven hos en forpleier fordi han trodde denne ville ha ham tilbake til skolehjemmet hvor han før hadde vært. — *H. O. S.*, piken som satte ild på naboens låve fordi en 7 år gl. gutt hadde slått henne med en kjepp — når låven brente, mente hun naboen måtte flytte, og da ble hun kvitt gutten. — *R. P. N.*, piken som satte ild på hos sin forpleier fordi denne hadde vist henne opp på rommet (altså til pikens eget rom) etter at hun hadde gjort et rømningsforsøk. — *S. K.*, tjenestepiken som satte ild på fordi hun syntes alt gikk galt for seg — alle ville henne vondt og fruene var umulig. Hun satte ild på 2 ganger og talte begge gangene om hevn. — *Bert L.*, mannen som gikk med hevntanker pgr. umyndiggjørelsessak, og som mellom to møter i vergemålsretten satte ild på huset som tilhørte ham selv og hans barn. — *E. H.*, 40-åringen som satte ild på naboens uthus fordi han flere ganger var jaget fra nabogården. Han hadde ofte talt om å svi av husene. — *T. Sp.*, 21-åringen som satte ild på uthuset for å hevne seg på den som ved tvangsauksjon hadde kjøpt farens småbruk. — Et par bagatellmessige vanskeligheter, som han ikke mestret, utløste handlingen. — *B. E.*, 18-åringen som satte ild på i sitt hjem for å hevne seg på faren som hadde vært for streng mot ham. — *K. B.*, den 49-årige budeie som 4 ganger satte ild på gården G. og én gang på nabogården. Hun var ansett som hevngjerrig og ondskapsfull. — *I. B.*, den 32-årige hjemmeværende datter som mente seg tilsidesatt i hjemmet, og som satte ild på hjemmet hvorved hennes mor omkom.

III. I gruppen *reaktive psykoser* (ialt 8 tilfeller) finner man som årsak til ildspåsettelsen i 6 tilfeller depresjon, i 1 tilfelle utløsning for indre pine og i 1 tilfelle forvirring.

Nærmere om tilfellene: *D. A. Ø.* prøvet å brenne seg inne i en tom seter i fortvilelse over å være mistenkt for å ha forvoldt brann i et hus. *H. A. Aa.* satte ild på sine uthusbygninger grundet selvbredelser som hadde reell bakgrunn. *J. A.* satte ild på en låve under en periodisk forstemning etter rangleperiode. *I. H. O.* satte ild på sitt bolighus fordi huset skulle selges ved tvangsauksjon — hun ville ikke at andre skulle bo der — dernest oppga hun som årsak at hun ved ildspåsettelsen også skulle få belyst den urett hun mente var begått mot henne. — *M. V.* ønsket å dø,

dvs. brenne inne, idet hun følte seg utslitt av sorger og bekymringer — ildspåsettelsestanken kom som en innskytelse — hun satte på i sitt hjem. — *A. M. S.* foretok ildspåsettelse etter uimotståelig innskytelse under depresjon — hun hadde gått med selvbebreidelser og dødsønsker: „tenne på huset, kaste seg i flammene“.

T. H. hadde planlagt ildspåsettelsene — den lettet en indre pine.

H. F. H. forvoldte branner ved å gjøre opp flere bål i en skog. Uregelmessig levesett, dårlig ernæring, alkohol og manglende bopel hadde bragt ham i stress-situasjon som bevirket en akutt forvirringstilstand i hvilken han så forvoldte brannene.

IV. I gruppen manisk-depressiv psykose er ildspåsettelsesmotivet uklart. — Den ene *P. R.* myrdet først kone og barn og satte deretter ild på leiligheten —; det kan vel tenkes at ildspåsettelsen her er et ledd i tilsiktet utslettelse. — Den annen *M. K.* ga et uklart sygdomsbilde — talte om selvmord, var utilfreds mismodig —, uklart snakk om at naboer ville skade henne, uttalt sygdomsfølelse, satte ild på — men nektet.

V. Den eneste i gruppen *alderspsykose* var 75 år gl., hun hadde vært et flinkt menneske, men var blitt tiltagende sløv og reducert, var misfornøyd med alt og alle og satte ild på sønnens låve. — Det er vel her selve reductionen som er årsak til en så kritikkløs handling som ildspåsettelsen.

VI. Alkoholpsykose. — I det ene tilfelle synes den alkoholiske psykose, etter hva vedkommende selv sier, å ha fremkalt trang til ildspåsettelse, i det annet tilfelle, husket vedkommende intet om selve ildspåsettelsen — i begge tilfeller var handlingen fullstendig kritikkløs, idet den ble foretatt i den bolig hvor vedkommende selv bodde.

VII. I de *syfilogene psykoser* skyldes ildspåsettelsen sikkerlig den generelle reduction av personligheten.

VIII. Den eneste i gruppen *psykose ved organisk hjernesykdom (traumatisk)* satte ild på i forbindelse med innbrudd og tyveri — (for å skjule dette?).

Som det sees av tabell 1, har ildspåsettelsen i 39 tilfeller av samtlige 88 en ren psykotisk årsak, og ren psykotisk årsak i schizofrenigruppen omfatter: vrangdommer, imperativ hallucinoser, passivitetsfenomener og depresjon.

Tabell 1.

Motiver resp. årsaker til ildspåsettelsen.

	Antall	Rene psykofiske års.	Fluktmotiv	Utløsn. for grublerier	Sterk affekt	Lyst til å se ild	Sterk alk. rus	Vinnmotiv	Hevn og selvhevd.	For å skjule forbr.	Etter oppfordr.	Uforsiktig omgang med ild	Ikke påviselig årsak eller motiv
Schizofr.	50	22	4	1	1	3	2	2	9			1	5
Oligofr.	21	0	3			1			13	1	2	1	
Reakt. psyk.	8	8											
Man.mel.	2	2											
Alderspsyk.	1	1											
Alkoholpsyk.	2	2											
Syfilogene ps.	3	3											
Psykose ved org. hjernesygd. — traume	1	1											

Når det gjelder motivene, må det også tilføyes at det i enkelte tilfeller kan foreligge et pseudomotiv, som når f. eks. en i bakrus foretar ildspåsettelse angivelig fordi han mente å gjøre en god gjerning ved å brenne en skjemmende låve (L. P. L. i schizofrenigruppen).

I det samlede materiale var det 8 som hadde satt ild på flere ganger: 4 satte ild på 2 ganger, 2 satte ild på 3 ganger, 1 satte ild på 5 ganger og 1 satte ild på 7 ganger.

Når samme person setter ild på gjentagne ganger, kan det være spørsmål om ildspåsettelsen er blitt en vanehandling.

I det samlede materiale foregikk 69 ildspåsettelser på landet, 16 i by eller villastrøk og 3 i institusjoner (ett i skolehjem, ett i arbeidshjem og ett i yrkesskole på landet.)

KAP. II.

Alkoholens rolle ved ildspåsettelse — 9 tilfeller i det samlede materiale.

A. Alkoholpsykose.

I 2 tilfeller er som nevnt ildspåsettelsen foretatt i en alkoholpsykose. Den sannsynlige diagnose er i begge tilfeller acut alkohol-hallucinos.

S. U. H. satte 24 år gammel i sterkt beruset tilstand ild på huset hvor han selv bodde. Foruten årelangt misbruk av alkohol hadde han tildels også tatt ikke alkoholiske bedøvelsesmidler og stadig gått „halvt narcotisert“ — uklar — enkelte gange hallucinert for

syn og hørsel. Skaffet seg tildels alkohol ved trussel med revolver. — Under observasjonen anførte han at han hadde trang til ildspåsettelse og følte seg lettet etter gjerningen.

H. O. J. satte 41 år gammel under rus ild på den bygning hvor han selv og slektninger bodde. Han hadde mange dommer for tyveri, dom for hærverk og for forseelse mot løsgjengerloven — flere ganger i fengsel. Fra ung alder misbrukt alkohol — multert for beruselse, 11 ganger behandlet i sykehus for sin alkoholisme. Etter alkoholmisbruk plaget av angstbetonte hallucinasjoner og forfølgelsesfrykt. Brannkvelden drukket denaturert sprit. Kunne ikke huske at han hadde vært på loftet der ilden oppstod — ingen rede å få på ham under forhør — kunne ikke tenke seg at han hadde forårsaket brannen, men da folk stimlet sammen brannkvelden, og han stod blant dem trodde han de ville ta ham, idet han fikk for seg at det var en hemmelig forening som var etter ham. De sakkyndige skriver i sin bedømmelse bl. a. „Noen fremadskridende psykisk lidelse kan vi ikke påvise, men de betydelige konstitusjonelle defecter og den utpregede tilbøyelighet til etter alkoholmisbruk og under motgang og trykkende ufrie forhold å plages av sansebedrag og vrangdommer, gjør det etter vår mening fullt berettiget å anse ham som sinnssyk. Brannsaken var fra år 1928. Han ble innlagt i sykehus og derfra utskrevet som ikke sinnssyk til sitt hjem — men kort tid etter ble han siktet for trusler og observert påny. Han ble da erklært ikke sinnssyk, men ble ansett som en person med mangelfullt utviklede sjelsevner og det ble antatt at det var fare for gjentagelse av straffbare handlinger. Han ble idømt sikring i 5 år. Etter sikringstidens utløp fikk han nye dommer for forseelse mot løsgjengerloven og drukkenskapsloven og han levet sitt videre liv i tvangsarbeidshus og ble til sist p.g.a. alderdom og skrøpeligheit løslatt på prøve under tilsyn.

Hans strafferesttid utløp i mai 1964.

B. Alkoholens rolle ved schizofreni.

I 2 av de tilfeller hvor ildspåsettelsen skyldtes en vrangdom, er det spørsmål om ikke alkoholen bevirket resp. medvirket til at ildspåsettelsen ble realisert.

L. P. L. var 40 år gammel da han tente på en låve. Han var i bakrus, men husket hva han hadde foretatt seg. Han mente han gjorde en god gjerning ved å brenne låven, fordi den var stygg — han hadde i *årevis tenkt på å brenne den* og hadde sagt det til eieren som han ikke hadde noe utestående med, og som hadde vært litt engstelig for obs. fordi han oppførte seg som sinnssykk og snakket tull. — *K. G.* tente 24 år gl. på i sin leilighet, idet han måtte rense *leiligheten* fordi denne var årsaken til hans forsterkede tuberculinreaksjon. Ildspåsettelsen fant sted samtidig med

utviklingen av et nytt sinnssykdomsanfall i en remitterende schizofreni, — bl. a. oppførte han seg rart ildspåsettelsesdagen, jaget sin mor og slo til en slektning, hvoretter han satte ild på — forut hadde han drukket $3\frac{1}{2}$ fl. eksportøl.

C. Alkoholens rolle ved reaktive psykoser.

I 1 tilfelle ildspåsettelse under en periodisk forstemning. *J. A.* satte ild på 40 år gl. Han led av periodiske forstemninger med hang til sterkt alkoholmisbruk — det var i forbindelse med en slik periode han etter innskydelse satte ild på. — Han ble innlagt i sykehus, —

og i 1 tilfelle ildspåsettelse under forvirringstilstand. *H. F. H.* forvoldte 64 år gl. skogbrann, idet han hadde gjort opp bål på forskjellige steder i skogen — alkoholmisbruk. På grunn av drikk, dårlig ernæring og uteliggning var han på gjerningstiden i en forvirringstilstand.

D. Alkoholens rolle ved lyst til å se ild.

I 1 tilfelle spørsmål om ikke alkoholen har tent lysten til å se ild resp. kvalt hemningene overfor ildspåsettelseslysten. *As. D.* satte ild på 49 år gammel på 4 forskjellige steder i skog. Han hadde fra morgenen av ildspåsettelsesdagen drukket 4 helflasker øl og ved middagstid satte han ild på — han syntes det var kjekt og interessant å se brann. Han kom i sykehus og ble idømt sikring. Etter 14 års sykehusopphold ble han som sinnssyk anbragt i privatpleie. —

E. Ildspåsettelse under sterk rus.

I 2 tilfeller er det rimelig å tenke seg at den sterke rus har brutt alle hemninger. *T. P. K.* satte 35 år gl. ild på i sitt hjem (uthusbygningen). Han kom ildspåsettelsesdagen full fra arbeide og beruset seg ytterligere om aftenen hvoretter han satte fyr på ved å stryke av en fyrstikk i høyet. Han hadde i mange år vært henfallen til drikk. Om ildspåsettelsen som han innrømmet, sa han: „Jeg gjorde det vel i fylla“. — Han ble etter 5 års sykehusopphold som sinnssyk anbragt i privatpleie. — *O. J.* satte 39 år gl. ild på. Han hadde drukket atskillig de siste 15—20 år, og han hadde 25 år gl. under alkoholpåvirkning satt ild på et samlingshus — han ble også dengang mentalobservert, men ble hverken erklært sinnssyk eller ansett for å ha mangelfullt utviklede eller varig svekkede sjelsevner, og det ble heller ikke antatt at ildspåsettelsen var foretatt i bevisstløs tilstand. Han ble idømt 1 års fengsel. — 10 år senere begikk han likeledes i beruset tilstand en voldshandling og ble idømt 90 dagers fengsel, og 1 år deretter opptrådte han, atter i beruset tilstand, utugtig overfor en kvinne og hennes mindreårige småpике. — 39 år gl. satte han

så for 2den gang ild på — han hadde dagen før ildspåsettelsen tatt til seg en god del alkohol — han ble arrestert in flagranti etter å ha gjort innbrudd og satt ild på papir i 2 blikkbokser — han hadde knust inventar, og han virket helt avsyndig. Han husket hverken innbruddet eller ildspåsettelsen. Han ble innlagt i sykehus og idømt sikring.

KAP. III.

Før ildspåsettelsen innlagt i sykehus eller hatt utvilsomme psykotiske perioder uten å være sykehusbehandlet.

Som det sees av tabell 2, gjelder dette 23 personer ialt: 12 schizofrene, 4 oligofrene, 4 reaktive psykoser, 1 man. mel., 1 alkoholpsykose og 1 psykose ved org. hjernelidelse (etter traume).

Med sykehus menes 1) alminnelig sykehus og 2) psykiatrisk sykehus, dvs. klinikk og sinnssykehus.

Tabell 2.

Innlagt i sykehus (eller psykotisk uten å være innlagt) for ildspåsettelsen.

	Schizo- frene	Oligo- frene	Reaktiv psykose	Man. mel.	Alk. psykose	Org. psykose	I alt
Alm. sykehus	1						1
Psykiatr. sykehus	8	3	3		1	1	16
Privatpleie (koloni)	1						1
Ikke innlagt	2	1	1	1			5
I alt	12	4	4	1	1	1	23

Om 8 av de schizofrene hitsettes nærmere opplysninger: En 29 år gl. mann *A. B.* satte som skogsarbeider ild på en sæter. — Han hadde 4 år forut for dette hugget av seg venstre hånd ut fra bibelstedet: „Hvis din høyre hånd forarger deg, så hugg den av“ osv. Etter denne affæren ble han innlagt i psykiatrisk sykehus hvor han var utilgjengelig for belæring, selvtilfreds og agiterende for sine religiøse standpunkter og lykkelig „over å ha overvunnet den onde“. Etter 4 ukers opphold ble han utskrevet til sitt hjem og arbeidet så som skogsarbeider i 4 år hvoretter han satte ild på en sæter. Han ble etter dette som sikret innlagt i sinnssykehus der han fremdeles er.

En 25 år gl. mann, *M. L.*, satte ild på utenfor sin brorkones og dennes barns soverom. Han var 2 år forut erklært sinnssyk, men ble pga. manglende plass i sinnssykehus ikke innlagt, men ble

anbragt i koloni hvorfra han rømte hjem og forble der. — Etter de opplysninger som foreligger for tiden for ildspåsettelsen var han behersket av vrangtanker, hallucinasjoner og siktelsestro, han mente slektningene ville ha ham vekk, og han ønsket å drepe svigerinnen. — Hans tilstand forværret seg stadig. Han ble i tilslutning til ildspåsettelsen innlagt i sinnssykehus og ble idømt sikring. — 10 år senere ble han som sinnssyk anbragt i privatpleie. —

En 34 år gl. mann, *H. S. O.*, satte ild på i sin hybel — han hadde alltid vært stille og innesluttet — 4 år forut for ildspåsettelsen lå han i noen måneder i sinnssykehus. Han hadde da forfølgelses- og påvirkningsideer, han ble som ikke sinnssyk utskrevet til sitt hjem. 3 år senere innlagt igjen som hallucinert og uklar, etter ½ års opphold utskrevet som bedret, men sinnssyk, til sitt hjem. Han var så litt i arbeide, men følte seg hemmet, og under en ekstraferie satte han ild på. Selv forklarte han under observasjonen ildspåsettelsen som innfall idet det kom for ham at han skulle tenne på. — Han ble innlagt i sinnssykehus og idømt sikring.

En 25 år gl. mann, *O. K.*, satte ild på gården hvor han bodde hos sin far. — 13 år gl. var han på sykehus for hjerne- eller nerve-sykdom „hysterisk preget med rykninger“. Senere langsomt sløvet — dem. præcox bilde. Han oppga som grunn til ildspåsettelsen at han var „lei seg og lenge hadde tenkt på det“. — Han ble først 29 år senere innlagt i sinnssykehus.

En 50 år gl. mann, *T. M. B.*, satte ild på uthusbygninger på 2 eiendommer. Siden 18 års alderen forestillinger om at hans penis var for kort — behersket av disse forestillinger ble han i 29 års alderen innlagt i sinnssykehus — han ble etter ca. 2 års opphold utskrevet som sinnssyk, men greiet seg bra som skogsarbeider. 47 år gl. hadde han et kortere opphold i sinnssykehus, utskrevet som ikke sinnssyk, men etter kort tid følte han seg omsnakket, søkte lege men tok for store doser sovemedisin. — 2 års tid senere truet han med å begå en handling så han kunne bli tatt hånd om, og så satte han ild på. Han ble innlagt i sinnssykehus og idømt sikring.

En 43 år gl. mann, *R. E. F.*, truet med ildspåsettelse. Han hadde 2 ganger som sinnssyk satt ild på — første gang i 20 års alderen på en spasertur under ½ års opphold i sinnssykehus — annen gang i 30 års alderen, han satte da ild på noen gamle hus — ildspåsettelsen foranlediget innleggelse i sinnssykehus for annen gang — han ble etter 2 års opphold utskrevet som helbredet. — Etter ildspåsettelsestruslene ble han innlagt i sinnssykehus der han fremdeles er.

En 32 år gl. mann, *A. A. D.*, kastet brennende fyrstikker gjen-nom et vindu i en café så gardinen ble antendt, deretter kastet

han brennende fyrstikk ned i en lysgrav og tilslutt brennende fyrstikker under sin fars bil. — I 16 års alderen på sinnssykehus i 5 mndr. — hallucinert, amentisk forskruet. Senere bare gått og drevet hjemme — kontaktløs, avstumpet.

En 57 år gl. mann, *Th. F. B.*, ble siktet for ildspåsettelse og assuransesvik. Han var 33 år gl. idømt 7 års straffarbeide for ildspåsettelse (utsonet etter 5 år). Da han var 45 år gl. (i 1904) ble han siktet for bedrageri og ble etter juridicel observasjon erklært sinnssyk, og det ble antatt at han hadde vært sinnssyk i flere år. Etter ildspåsettelse i 1916 ble det iverksatt ny jud. obs. hvorved sinnssykeerklæringen fra 1904 ble opprettholdt, og han ble innlagt i sinnssykehus der han senere døde.

Om de 4 i *oligofrenigruppen*: En 25 år gl. kvinne, *R. J. H. N.*, satte ild på hovedbygningen på N. Hun var allerede 2 år før ildspåsettelsen i en psykiatrisk avdeling, og det var da forgjeves søkt plass i sinnssykehus for henne, og i det året som fulgte var hun ialt 4 ganger innlagt i psykiatrisk avdeling. — 2 dager før hun satte ild på var hun som sinnssyk utsatt på gården N., der hun ikke ville være.

En 29 år gl. mann, *E. B.*, satte ild på låven på gården der han var utsatt som sinnssyk. Han hadde 2 ganger tidligere 4 og 3 år før ildspåsettelsen i noen måneder vært behandlet i sinnssykehus, og begge ganger var han utskrevet som sinnssyk. Han ble etter ildspåsettelsen innlagt i sinnssykehus og idømt sikring.

En 21 år gl. mann, *T. Sp.*, satte ild på uthus så kreaturer brennte inne. — Han skulle egentlig vært på åndssvakeskole. — Han var også 1 års tid før ildspåsettelsen juridicelt observert pga. tyverisak, men ble erklært ikke sinnssyk. Han ble idømt fengsel og sikring. — Etter observasjonen pga. ildspåsettelsen ble han innlagt i sinnssykehus og også da idømt sikring.

En 18 år gl. gutt, *B. E.*, satte ild på i sitt hjem fordi faren hadde vært for streng mot ham, noen dager forut hadde han prøvet å forgifte faren. Allerede 14 år gl. lå han i en kort tid i psykiatrisk avdeling pga. bizarre ideer, gikk så hjemme og drev til han 18 år gl. lå 2 mndr. i sinnssykehus, hvoretter han ble utskrevet som ikke sinnssyk til sitt hjem. 2 måneder senere foretok han så ildspåsettelsen. Han ble innlagt i sinnssykehus og idømt 10 års sikring.

Om de 4 i *gruppen reaktive psykoser*: En 40 år gl. mann, *J. A.*, satte ild på en låve. Opplyst at han i 5—6 års alderen hadde en hjernesykdom — mere vites ikke herom. Som voksen periodiske forstemninger og hang til sterkt alkoholmisbruk ved givne leiligheter. —

En 50 år gammel kvinne, *A. M. S.*, satte i selvmordshensikt ild

på i sitt eget hus. $\frac{1}{2}$ års tid før ildspåsettelsen var hun innlagt i psykiatrisk sykehus hvor hun var i 4 måneder. 2 måneder etter utskrivningen satte hun ild på. —

En 26 år gl. mann, *T. J.*, satte ild på turisthytter i forbindelse med tyveri fra hyttene. Både 4 og 2 år før disse handlingene var han et par måneder i sinnssykehus — siste gang utskrevet som sinnssyk til sitt hjem. —

En 64 år gl. mann, *H. F. H.*, tente på varme (bål) på forskjellige steder i en skog. Mange ganger før ildspåsettelsen behandlet i psykiatrisk sykehus under bilde av akutt forvirring. Brannstiftelsen fant sted et par uker etter utskrivning fra sinnssykehus som ikke sinnssyk. Han ble innlagt igjen i sinnssykehus og idømt 10 års sikring.

I gruppen *manisk-depressiv psykoser* har vi en 52 år gammel kvinne, *M. K.*, som satte ild på en låve. Etter fødsel i 24 års alderen var hun sinnslidende $\frac{1}{2}$ års tid. —

I gruppen *psykose ved alkoholisme* har vi en 41 år gl. mann, *H. O. J.*, som satte ild på et uthus hvor blant andre også han selv bodde. — Han hadde 2 ganger hatt $\frac{1}{2}$ års opphold i sinnssykehus for alkoholisme, henholdsvis 8 år og 4 år før ildspåsettelsen, han var begge ganger utskrevet som helbredet.

Om det eneste tilfelle i *psykose ved hjernesykdom*: En 19 år gl. mann, *O. K. S.*, som satte ild på i forbindelse med innbrudd. — 10 mndr. før ildspåsettelsen fikk han en alvorlig hodeskade, — etter den forandret. 5 mndr. før ildspåsettelsen ble han innlagt i sinnssykehus til judiciell observasjon pga. pøbelstreker og sykkeltyveri og ble erklært ikke sinnssyk og utskrevet; like etter utskrivningen foretok han tyveriet og ildspåsettelsen. —

KAP. IV.

Sykehusopphold etter avslutningen av den judicielle observasjon.

Etter avslutningen av den rettspsykiatriske observasjon ble ialt 68 beholdt resp. innlagt i sinnssykehus, nemlig 41 i schizofrenigruppen, 14 i oligofrenigruppen, 5 i gruppen reaktive psykoser, de 2 i gruppen alkoholpsykose, de 3 i gruppen syfilogene psykoser og den 1 i gruppen psykose ved org. hjernesygd. (traumatisk). — Observasjonen ble for noen foretatt i varetektsfengsel og for noen i sinnssykehus — men oppholdet i varetektsfengsel svarer ikke til observasjonstiden, idet observasjonsbeslutningen og iverksettelsen ikke er aktuell med én gang vedkommende er arrestert, videre kan venting på plass i sinnssykehus forlænge tiden i varetektsfengsel. Foruten varigheten av oppholdet i sinnssykehus etter observasjonens avslutning, har det derfor særlig for dem som ble skrevet ut fra sinnssykehus etter relativt kort opphold

Tabell 3.

Sykehusoppholdets varighet etter avsl. obs.	Under ½ år	½—1 år	1—5 år	5—10 år	Over 10 år	Fremdeles i sykehus	Døde i sykehus	Vet ikke hvor lenge i syk.	Ikke innlagt
Schizofrene	3*)	3*)	14	4	3	6	7	1	9
Oligofrene			3	2	3	3	3		7
Reaktiv psyk.			4			1			3
Man. mel.			1		1				
Alderspsykose									
Psykose ved alk.			2						
Syfilogen psyk.								3	
Psykose ved org. hjernesygdom									

*) Totaltiden i lukket anstalt for de 6 tidlig utskrevne var henholdsvis 1) 7 mndr.

2) 5 mndr. 3) 11 mndr. 4) 10 mndr. 5) 11 mndr. 6) 14 mndr.

interesse å finne den *totale tid* vedkommende har vært i *lukket anstalt*.

Det er i *schizofrenigruppen* 3 som ble utskrevet fra sinnssykehus etter *under ½ års opphold* og 3 som ble utskrevet etter *under 1 års opphold* — totaltiden i lukket anstalt var for disse henholdsvis: 1) 7 mndr. — 2) 5 mndr. — 3) 11 mndr. — 4) 10 mndr. — 5) 11 mndr. — 6) 14 mndr.

Det er av interesse hvordan disse tidlig utskrevne har klart seg senere. 1) *H. D.* satte 22 år gl. i løpet av én natt uten åbenbart motiv ild på 5 bygninger. Han ble utskrevet som uhelbredet til sitt hjem, var der i årevis urenslig med uroesperioder, taus, innesluttet — etterhvert sløvet og rolig. Døde sinnssyk 64 år gl. 2) *B. W. H.* forvoldte 25 år gl. (muligens ved uforsiktighet) ildsvåde i sitt eget hus — han ble varslet om brannen, men gikk allikevel til byen. Nektet å ha forvoldt ildsvåden. Han ble som ikke sinnssyk utskrevet til sitt hjem. Senere tok han stuerksamene med bra resultat og har hatt forskjellig arbeide. 3) *T. M.* hadde 44 år gl. satt ild på den boligbrakke hvor han bodde sammen med sin hustru. I de siste 3 år før ildspåsettelsen var det hos ham retthaveriske tilbøyeligheter likesom han frembød urasjonell religiøs interesse, han gjorde seg uvenner med folk, truet med å ta livet av seg selv og truet hustru og naboer med mord og brann. Hustruen henvendte seg til slutt til politiet, og da hun en dag av frykt var gått til sine foreldre, satte mannen ild på brakken. Tilstanden ble av de sakkyndige oppfattet som en langsomt utviklende schizofreni av profetisk-reformatorisk type. — Rettsmedicinske kom. oppfattet den som en psykosis ex const. og under denne diagnose ble han utskrevet fra sinnssyke-

hus etter 5 mndr. opphold. 4) *K. K.* satte 18 år gl. ild på et fjøs — han ble etter $\frac{1}{2}$ års opphold utskrevet som sinnssyk, men bedret til sitt hjem under farens tilsyn og med kontroll av den offentlige lege. Han var idømt sikring i 5 år. — 5) *O. K. J.* satte 19 år gl. med et par dagers mellomrom fyr på 2 uthus. Han foretok ildspåsettelsen under depresjon. Etter 9 mndr. opphold ble han utskrevet som helbredet til sitt hjem. — Etter utskrivningen gikk han på landbruksskole og arbeidet i S. — 10 år etter utskrivningen fikk han under ekstraordinære omstendigheter et psykotisk anfall, men klarnet så fort opp at innleggelse i sinnssykehus ikke ble nødvendig. 6) *BH. T.* satte i 16—17 årsalderen ild på ialt 7 ganger. Hun kom i sinnssykehus til judiciell observasjon da hun til sist hadde åbenbart ildspåsettelsene. Observasjonen tok $\frac{1}{2}$ år, men hun ble ytterligere beholdt i sinnssykehus i 8 mndr. Hun ble utskrevet som sinnssyk — men året etter utskrivningen ble hun idømt 30 dagers betinget fengsel for dokumentfalsk.

Ikke i noen av disse 6 tilfeller har det vært recidiv av ildspåsettelse — men altså 1 tilfelle av vinningsforbrytelse.

Om de 14 hvor oppholdet i sinnssykehus var fra 1 til 5 år.

8 ble utskrevne som sinnssyke, og av disse ble 3 senere innlagt igjen, mens 5 (som ble utskr. til priv. pleie) ikke ble innlagt igjen.

6 ble utskrevet som ikke sinnssyke — av disse er nå 2 i sinnssykehus og 1 har to ganger påny vært i sinnssykehus og er begge ganger utskrevet som ikke sinnssyk. — 1 holdt seg lenge frisk, men fikk etter flere år en depressiv psykose. —

2 har hele tiden etter utskrivningen vært friske og arbeidsføre.

Om de 4 hvor oppholdet i sinnssykehus var fra 5—10 år.

Alle 4 ble utskrevet som sinnssyke til privat pleie, 2 av dem har senere vært i sinnssykehus, men også disse er nå i privat pleie.

Om de 3 hvor oppholdet i sinnssykehus var mere enn 10 år.

Alle 3 ble utskrevne som sinnssyke til privat pleie — den ene er senere død.

6 er fremdeles i sinnssykehus.

De er alle mere eller mindre reducirte tildels med paranoide ideer.

Om 1 er meddelt at hun kom i sinnssykehus, men det har ikke vært mulig å få rede på oppholdets varighet.

7 døde i sinnssykehus.

De oligofrene psykoser — Av disse ble 14 innlagt i sinnssykehus: De 3 i gruppen som satte ild på for å komme bort fra anbringelsesstedet, — en av disse døde i sinnssykehus, en ble utskrevet som sinnssyk etter 7 år, men ble innlagt igjen etter 14 år og døde i sinnssykehus, en ble utskrevet etter 9 år, men ble innlagt igjen og etter et kort opphold utskrevet som sinnssyk. — Den éne som satte ild på etter oppfordring, døde i sinnssykehus, og den éne som satte ild på av lyst til å se ild, døde også i sinnssykehus. — Av de 9 som satte ild på som hevn, er 3 fremdeles i sinnssykehus, 4 ble utskrevet etter henholdsvis 3, 7, 9 og 18 år — de 3 sistnevnte kom i privat pleie — den førstnevnte vites det ikke mere om. — En som hadde satt ild på sitt og sine sønners hus som hevn for at sønnene krevet ham umyndiggjort ble etter 4 års opphold utskrevet til privatpleie, først hos fremmede, senere hos sine sønner — 6 år etter utskrivningen brente huset, og han var mistenkt for å ha påsatt brannen. Ved ny mentalobs. i forbindelse med denne brannen ble han ansett som ikke sinnssyk, men ansett for å ha mangelfullt utviklete sjelsevner. — En annen var etter ildspåsettelse idømt fengselsstraff, men etter innsettelse til soning fikk fengselslegen mistanke om at han hadde vært og — var sinnssyk hvorefter judiciell observasjon ble iverksatt, og ildspåsetteren ble erklært sinnssyk og innlagt i sinnssykehus hvor han ble utskrevet som sinnssyk etter 4 års opphold. Senere 3 opphold i sinnssykehus — siste gang i 1941 utskrevet som ikke sinnssyk. Senere flere dommer for tyveri. Idømt sikring. Sikringstiden utløp i 1955 — i de siste sikringsår hadde han utesikring. —

9 schizofrene og 7 oligofrene ble ikke innlagt i sinnssykehus etter avslutningen av den judicielle observasjon.

Av disse schizofrene ble 4 heller ikke senere lagt inn, men 5 ble senere lagt inn, men flere år etter ildspåsettelsen.

Av de oligofrene ble 5 heller ikke senere lagt inn — men 2 kom i sinnssykehus henholdsvis 12 og 14 år etter ildspåsettelsen.

I gruppen reaktive psykoser ble de 5 innlagt i resp. beholdt i sinnssykehus etter den rettspsykiatriske observasjon. De 3 andre i denne gruppen var ikke i sinnssykehus utover observasjonstiden.

Om de 5 som ble innlagt: 2 ble utskrevet som sinnssyke til privatpleie. 1 ble utskrevet som ikke sinnssyk, men ble innlagt påny og kom etter utskrivning i privat pleie. 1 er fremdeles i sinnssykehus. 1 tilfelle er noe spesielt og hitsettes: *Tbj. H.* som 26 år gl. satte ild på, var i tilslutning til ildspåsettelsen erklært sinnssyk i Stockholm (opphold på Långholmen) — 9 måneder etter den på Långholmen avgitte erklæring kom han til sinnssykehus i Norge, og 22 måneder etter forbrytelsen (som foruten ildspåset-

telse også bestod i ihjelskyting av 2 flyvere) ble der avgitt ny rettspsykiatrisk erklæring med følgende konklusjon: Ikke sinnssyk nå, men på tiden for de påklagete handlinger og ansees for å ha mangelfullt utviklete og varig svekkete sjelsevner med fare for gjentagelse av straffbare handlinger. Han ble så overflyttet til Ila sikringsanstalt. Han ble idømt sikring i 5 år — etter utløpet av denne tid fikk han forlenget sikring, men etter 1 års tid av denne fikk han gå over på utesikring fra sommeren 1959.

Om de 3 som ikke var i sinnssykehus utover observasjonstiden: *D. A. Ø.* og *M. V.* satte ild på i selvmordshensikt. *H. A. Aa.* satte ild på egne bygninger pga. selvbebreidelser med reell bakgrunn.

De 2 i *gruppen manisk-depressiv psykose* ble innlagt i sinnssykehus:

P. R. satte 34 år gl. ild på i forbindelse med mord på hustru og tre barn. — Han ble etter 20 års sinnssykehusopphold utskrevet fra sinnssykehuset etter rømning — men senere ble han funnet druknet i nærheten av sinnssykehuset. Drukningen ble ansett som suicidium. Han hadde ligget under diagnosen melancholia, men diagnosen ble senere endret til insania aliae — han var til dels paranoid — hallucinatorisk. — *M. K.* satte 52 år gl. ild på og ble etter 1 års (?) opphold i sinnssykehus utskrevet som helbredet.

Den eneste som er i *gruppen senile og presenile psykoser* ble ikke innlagt i sinnssykehus:

M. B. Ø. satte ild på 75 år gl. Etter opplysningene ble *han ikke innlagt* i sinnssykehus.

De 2 i *gruppen psykose ved alkoholisme* ble innlagt i sinnssykehus:

S. U. H. satte ild på 24 år gl. — han var et par år i sinnssykehus, deretter en tid bortsatt som sinnssyk — så igjen i sinnssykehus. — Senere avgått ved døden. *H. O. J.* satte ild på 41 år gl. — i tilslutning til ildspåsettelsen var han 4 år i sinnssykehus og ble så utskrevet som sinnssyk, — men etter 4½ år ble han etter innlagt i sinnssykehus, og etter ½ års opphold ble han utskrevet til sitt hjem som *ikke* sinnssyk.

De 3 i *gruppen syfilogene psykoser* ble innlagt i sinnssykehus. De hadde alle 3 paral. generalis.

Den eneste i *gruppen psykoser ved organiske hjernesykdommer* (traumer), *O. K. S.*, satte ild på 19 år gammel i forbindelse med innbrudd. Han rømte fra sinnssykehus og vagabonderte et par år. Senere var han flere ganger i sinnssykehus — dernest flere dommer (for tyveri, hæleri, legemsfornærmelse, løsgjengeri).

KAP. V.

Kriminelle handlinger eller betydelig avvikende adferd før ildspåsettelsen.

Gjelder 21 personer ialt: 12 i schizofrenigruppen, 5 i oligofrenigruppen, 1 i gruppen reaktive psykoser, 2 i gruppen psykoser ved alkoholisme og 1 i gruppen psykoser ved organisk hjernesykdom (post traumatisk form). Se tabellen.

Tabell 4.

Kriminell resp. avvikende adferd før ildspåsettelse, gjelder 21 personer.

	Ildsp.	Vinnings- forbr.	Drap	Drikk og løsgj.	Vanart
Schizofrene	12	3	7	2	
Oligofrene	5	2	3	1	1
Reakt. psyk.	1			1	
Alk. psykose	2			2	
Org. hjernesykdom	1				1
I alt	21	5	10	6	2

Det sees av tabellen at vinningsforbrytelsene dominerer og videre at i oligofrenigruppen har samme person begått kriminelle handlinger av mere enn en kategori.

Av de 12 i *schizofrenigruppen* hadde 3 tidligere satt ild på, den ene *Th. F. B.*, fikk 33 år gl. en dom på 7 år for ildspåsettelse. Ildspåsettelsen i saken som medførte den judicielle observasjon, foretok han 57 år gl. — forøvrig var han 45 år gl. siktet for forbrytelse mot konkursloven, men var allerede da ansett som sinnssyk ifølge judiciell observasjon. — Den annen *R. E. F.* hadde 2 ganger tidligere satt ild på som sinnssyk, første gang under opphold i sinnssykehus på tillatt spasetur — ingen pleier var med, og pat. selv sa ikke noe om ildspåsettelsen da han kom tilbake til sykehuset — annen gang var han utskrevet fra sinnssykehus, og ildspåsettelsen foranlediget ny innleggelse. — Den sak som foranlediget den judicielle observasjon, gjaldt trusler om ildspåsettelse. — Den tredje, *O. J.*, hadde tidligere, 25 år gl., under alkoholpåvirkning satt ild på et forsamlingshus og ble juridiskt observert og erklært ikke sinnssyk. 35 år gl. begikk han i beruset tilstand en voldshandling, og 36 år gl. opptrådte han likeledes i beruset tilstand utuktig overfor en kvinne og hendes mindreårige datter. — En mann, *Th. P. K.*, hadde fra tidlig ungdom vært sterkt henfallen til drikk. — En *R. H.* hadde forsett seg mot løsgjengerloven. — 7 hadde gjort seg skyldig i vinningsforbrytelse — en av disse hadde tilsammen sonet fengselsstraff i 4 år. En annen, *R. A. L.*,

grep til innbrudd, tyveri når han ikke greiet å forsørge familien — han ble juridiskt observert og erklært sinnssyk og idømt sikring. Under sikringstiden satte han ild på fordi hustruen hadde tatt taterne inn i huset.

Oligofrenigruppen.

En ung mann, *J. A. B.*, var vanskelig og vanartet fra barn av — kom på skolehjem, tilslutt på særavdeling der. — En kvinne, *B. R.*, hadde tidligere druknet en småpike i en vanntønne — senere hadde hun satt varme på sitt hus og fået utbetalt assuranzen. — En kvinne, *R. P. N.*, hadde tidligere vært arrestert for gatetraffikk og straffet for tyveri. — En mann, *T. S.*, ble ett år før ildspåsettelsen observert pga. tyveri og erklært ikke sinnssyk. Han ble dengang idømt sikring. — En ung pike, *I. K. A.*, hadde tidligere begått forskjellige *tyverier* og én gang gjort forsøk på ildspåsettelse.

I gruppen reaktive psykoser.

En mann, *H. F. H.*, hadde fra barn av vist avvikende adferd. Holdningsløs. Loffertilværelse. Alkoholmisbruk.

I gruppen psykoser ved alkoholisme & narcotica.

En ung mann, *Sv. U. H.*, var ødelagt av alkohol og narcotica. — En mann, *H. O. J.*, før konfirmasjonsalderen anmeldt for tyveri — og anbragt i oppdragelsesanstalt. Senere alkoholmisbruk — anbragt i tvangsarbeidsanstalt, dommer: tyveri og hærverk.

I gruppen psykoser ved organiske hjernesykdommer.

En ung mann, *O. Stj.*, var anmeldt for pøbelaktiv opptreden og sykkeltyveri (han var blitt forandret etter hodetrauma.)

KAP. VI.

Kriminelle handlinger resp. sterkt avvikende adferd etter ildspåsettelsen.

Dette gjelder 7 personer: 2 i schizofrenigruppen, 3 i oligofrenigruppen, 1 i alkoholpsykosegruppen og den eneste som hører til i gruppen psyk. ved org. hjernesygdom (traume). Tabell 5.

Om disse 7 er opplyst: *B. H. T.* hadde 17 år gl. påsatt ild flere ganger, hun ble utskrevet fra sinnssykehus som sinnssyk etter ½ års observasjon + 8 mndr. Ett års tid etter utskrivningen ble hun idømt 30 dagers betinget fengsel for dokumentfalsk. Hun hadde ikke begått kriminell handling før ildspåsettelsene. — *A. E.* hadde 19 år gl. satt ild på. Han ble etter 1½ års sinnssykehusopphold utskrevet som *ikke* sinnssyk. — Da han var henimot 27

Tabell 5.
Straffbare handlinger etter ildspåsettelse.

I alt 7	Ilds- påset.	Vin- nings- forbr.	Sek- sual- forbr.	Drap	Trusler	Løsgj.	Av disse 7 hadde 5 begått krim. handl. også før ildspåset.
Schizofr. 2		2	1				0
Oligofr. 3	1	1		1			3
Alk. psyk. 1					1	1	1 drikkefeldig
Org. psyk. 1		1				1	1

Man ser altså at de 2 i schizofrenigruppen ikke hadde begått straffbare handlinger før ildspåsettelsen. Etter ildspåsettelsen gjør den ene vinningsforbrytelse og den annen både en vinningsforbrytelse og en seksualforbrytelse. De 3 i oligofrenigruppen hadde før ildspåsettelsen vist avvikende adferd og etter ildspåsettelsen gjør den ene vinningsforbrytelse den annen drap og den tredje ildspåsettelse. Den ene i gruppen alk. psykose hadde også før ildspåsettelsen vist avvikende adferd og etter ildspåsettelsen gjør han seg skyldig i trusler og løsgjengeri. Den eneste i gruppen org. psykose hadde likeledes før ildspåsettelsen vist avvikende adferd og etter ildspåsettelsen gjorde han vinningsforbrytelse.

år gl. ble han idømt 8 mndr.s fengsel for *tyveri* og *seksuell omgang med pike under 16 år*. — Han ble kort tid etter atter innlagt i sinnssykehus — og er nå i sinnssykehus. Han hadde ikke begått krim. handl. før ildspåsettelsen. — *J. A. B.* satte 20 år gl. ild på. Han ble idømt fengsel for ildspåsettelsen, men etter at han var satt inn til soning antok fengselslegen at han var sinnssyk på gjerningstiden, og det ble derfor besluttet at han skulle juridicielt observeres, hvoretter han ble erklært sinnssyk — det ble også utstedt farlighetsattest på ham. Han ble så innlagt i sinnssykehus hvorfra han ble utskrevet etter henimot 5 års opphold som sinnssyk, men bedret. Ett års tid senere atter innlagt i sinnssykehus og utskrevet som sinnssyk etter et par måneder etter rømning. — Senere har han fått 6 dommer (*tyverier* og *bedragerier*). Han har påny vært juridicielt observert, ble erklært sinnssyk og idømt *sikring i 5 år* — innlagt i sinnssykehus — utskrevet som ikke sinnssyk etter sikringstidens utløp i 1941. En tid tok han tyskerarbeide, men kom i klammeri med tysk oppsynsmann, hvilket bragte ham 3 mndr. i Arbeidsleir. I forbindelse med tyveri påny juridicielt observert, han ble ikke erklært sinnssyk, men ble ansett for å ha mangelfullt utviklede og varig svekkete sjelsevner med fare for gjentagelse av straffbare handlinger. Han ble så idømt fengselsstraff og sikring i 10 år. Senere fikk han nye dommer for tyveri og ble flere ganger hjemsendt etter løsgjengerloven. En tid var han anbragt i arbeidshus og en tid i Ila sikringsanstalt — han ble

ansett som holdningsløs psykopat. Han ble løslatt fra Ila i 1953, idet han da fikk gå over til utesikring, — han bodde så på hospits og hadde arbeide å gå til. Sikringstiden utløp i 1955. — *R. P. N.* satte ild på 25 år gl. — 20 år senere tok hun i sinnssykehus livet av en medpatient. — *Bert L.* satte 34 år gl. ild på sitt eget hus hvor han bodde sammen med sine sønner. Han ble etter 4 års sinnssykehusopphold utskrevet som sinnssyk til pleiehjem, senere ble han anbragt i pleie hos sine sønner, og senere igjen ble sinnssykeattesten og vergemålet opphevet. Men 4 år etterpå — han var da 63 år gl. — ble han *siktet for å ha påsatt ild i sønnens hus.* — Etter judisiell observasjon i forbindelse med denne brannen ble han ansett som *ikke sinnssyk*, men ansett som åndssvak. — *H. O. J.* satte 41 år gl. ild på. Han ble etter 4 års opphold i sinnssykehus utskrevet som sinnssyk. — 4 år senere igjen ble han innlagt i sinnssykehus og lå da $\frac{1}{2}$ år og ble utskrevet til sitt hjem som ikke sinnssyk. Men noen måneder etter utskrivningen ble han siktet — for trusler (str.l. 227) og påny judisielt observert og erklært „ikke sinnssyk“, men ansett for å ha mangelfullt utviklete sjelsevner. Han ble idømt sikring i 5 år — sikret en tid i arbeidshus og en tid i privatpleie. — Senere flere dommer for løsgjengeri, kom i arbeide, og til slutt løslatt for å komme i pleiehjem. — *O. K. S.* (psykose ved org. hj.sygd.) satte 19 år gl. ild på (i forbindelse med innbrudd). Året før ildspåsettelsen hadde han fått et alvorlig hodetrauma med bevisstløshet i 3 uker hvorefter han viste seg forandret (var blitt uvøren, pøbelaktig og tyvaktig). Han ble erklært ikke sinnssyk, men ble ansett for å ha mangelfullt utviklete og varig svekkete sjelsevner med fare for gjentagelse av straffbare handlinger. Han ble idømt fengselsstraff og sikring i 10 år. Senere fikk han nye dommer for tyveri og ble flere ganger sendt til sitt hjemsted pga. forseelse mot løsgjengerloven. En tid var han anbragt i arbeidshus og en tid i Ila sikringsanstalt. Han ble ansett som holdningsløs psykopat. Han ble løslatt fra Ila i 1953, idet han da fikk gå over til utesikring. — Han bodde så på hospits og hadde arbeide å gå til. Sikrings-tiden utløp i 1955. Disse 5 hadde altså også før ildspåsettelsen begått straffbare handlinger. —

KAP. VII.

Etterat vi i 1929 fikk loven om sikring ble 32 schizofrene og 5 oligofrene ildspåsettere og 5 reaktive psykoser etter rettspsykiatrisk observasjon erklært sinnssyke, og 13 av de schizofrene og 3 av de oligofrene og 2 av de reaktive psykoser ble idømt sikring.

Om de 13 schizofrene: En ble idømt sikring i 3 år, ti ble idømt sikring i 5 år og for tre av disse ble sikringen forlenget med henholdsvis 2 år, 3 år og 10 år; — to ble idømt sikring i 10 år og for den ene av disse ble sikringen forlenget med 3 år. —

Tabell 6.
Efter loven om sikring av 1929.

Erklært sinnssyke		Idømt sikring
Schizofrene	32	13
Oligofrene	5	3
Reakt. psykoser	5	2
I alt	42	18

(Videre kan nevnes at en ildspåsetter året før ildspåsettelsen var idømt sikring pga. tyveri.)

Av de oligofrene ble to idømt sikring i henholdsvis 5 år og 10 år. Videre er det opplyst at én etter mentalobservasjon året før ildspåsettelsen var idømt sikring i 5 år pga. tyveri — ildspåsettelse gjorde han seg altså skyldig i i sikringstiden og etter ny juridisk observasjon pga. ildspåsettelsen ble han igjen idømt sikring i 5 år.

(Videre kan nevnes at én flere år etter ildspåsettelse ble idømt sikring i 5 år for tyverier og bedragerier.)

I gruppen reaktive psykoser ble 5 erklært sinnssyke — én idømt sikring i 2 år og to i 5 år og for den ene av de siste ble sikringen forlenget i 5 år og for den annen i 10 år.

For gruppen alkoholpsykoser (det var kun to i gruppen) kan nevnes at den ene flere år etter ildspåsettelsen ble idømt sikring for løsgjengeri; ildspåsettelsen hadde funnet sted før vi hadde fått sikringsloven.

Nogen hovedpunkter — resymé.

Materialet er lite — det omfatter 88 sinnssyke, men strekker seg over en 60 års periode. I denne periode ble de fleste ildspåsettelse foretatt på landet, nemlig i 69 tilfeller. De fleste mannlige ildspåsettere lå i aldersgruppen 20—29 år, mens de fleste kvinnelige lå i aldersgruppen 40—49 år. Man kunne vel ventet at den avgjørende årsak til ildspåsettelse av sinnssyke alltid lå i selve psykosen, men i dette materiale er det kun i 39 tilfeller av samtlige 88 en ren psykotisk årsak. Disse 39 omfatter 22 av tilfellene i schizofrenigruppen og de 17 tilfeller i gruppene: reakt. psykose, man.-mel. psyk., alderspsyk., alkoholpsyk., syfilogen psyk. og psyk. ved org. hjernesygdom (traume). — Den årsak som dominerer i schizofrenigruppen nest etter det rent psykotiske er hevn og selvhevdelsesmotivet, og i oligofrenigruppen hvor det ikke er noe tilfelle av ren psykotisk årsak, er hevnmotivet det hyppigste — ildspåsettelsen er de avmektiges — de svakt utrustedes hevn og selvhevdelse. Både i schizofreni- og oligofrenigruppen kommer

fluktmotivet som det tredje hyppigste motiv, — tilsammen i 7 tilfeller — så kommer lysten til å se ild i 4 tilfeller. Det kan bemerkes at det materielle vinningsmotiv spiller meget liten rolle for sinnssyke i dette materiale — det dreier seg bare om 2 tilfeller i alt.

Psykose + alkohol.

I dette materiale har for 9 tilfelles vedkommende *alkohol* spilt en stor rolle: alkohol fremkalte trang til ildspåsettelse; ildspåsettelsestanker som hadde ligget i sinnet i årevis ble realisert etter alkoholnydelse; forstemning med hang til alkohol skapte innskydelse til å tenne på; ildspåsettelse i forvirringstilstand hvor alkohol var en av årsakene til denne; sterk rus brøt enhver hemning og bevirket fullstendig meningsløse ildspåsettelser.

Ildspåsetterens situasjon på tiden for ildspåsettelsen.

Av det hele materiale — 88 tilfeller — var 83 *ikke i sinnssykeomsorg*, men det fremgår av opplysningene at de alle på tiden for ildspåsettelsen frembød psykotiske symptomer. — Kun 5 var i sinnssykeomsorg: 4 i privatpleie (den ene av disse satte ild på 2 dager etterat hun var kommet i privatpleie, idet hun ikke ville være der), 1 var underlagt sikring som var ordnet som utesikring, vedk. var i arbeide og bodde sammen med sin hustru. —

Det kan også nevnes at 11 av de 83 før ildspåsettelsen en eller flere ganger hadde vært i psykiatrisk sykehus — ildspåsettelsen fant sted henholdsvis mange år, 2 år, noen måneder, noen uker og noen dager etter utskrivning — mest bemerkelsesverdig er nr. 22 *O. K. S.* som hadde vært innlagt til judiciell obs. pga. pøbelstreker og tyveri og ble utskrevet som ikke sinnssyk, og som noen dager etter utskrivningen satte ild på og ved den nye judicielle observasjon ble ansett som sinnssyk.

I ett tilfelle — en av de reaktive psykoser nr. 14 *H. A. Aa.* — synes ildspåsettelsen i forbindelse med forvirringsanfall å ha vært det første symptom på sinnssykdom.

Skader forvoldt ved ildspåsettelsene.

Tildels store skader på *eiendom*. Dernest er en del *kreaturer* brent inne.

Skade på mennesker og mennesker i overhengende fare: 1) I ett tilfelle nr. 16 *I. B.* omkom moren under brann som var påsatt av oligofren datter som følte seg tilsidesatt i hjemmet. 2) Nr. 66 *M. L.* satte pga. vrangdommer overfor brorens familie om natten ild på utenfor deres og deres barns soverom — idet svigerinnen var i ferd med å redde seg ut, ble hun av ildspåsetteren tildelt *flere slag i hodet*. 3) Nr. 41 *H. O. J.* satte under alk. psykose ild på

huset hvor han selv, bror og svigerinne og 3 barn var til stede, alle ble reddet ut av det brennende hus — ett av barna måtte red- des ut av fremmede.

Ildspåsettelse forut for drap i ett tilfelle: nr. 45 *A. M. M.* satte av hevn ild på låve, gikk deretter inn i våningshuset og skar hal- sen over på konen, prøvet også på mannen som imidlertid fikk overtaket, men ildspåsetteren fikk tilføyet ham stygge sår.

Ildspåsettelse etter myrderier i to tilfeller: Nr. 88 *E. L.* satte pga. hallucinationer og vrangdommer om at han måtte utrydde familien, ild på huset etter å ha myrdet foreldre og 5 søsken.

Nr. 11 *P. R.* myrdet under melancholi-form depresjon hustru og 3 barn og satte deretter ild på leiligheten. —

Det kan ha interesse å se om ildspåsettelse *kunne vært unngått* i noen av de tilfeller hvor vedkommende forut hadde vært psyko- tisk (23 tilfeller). Til dette er å si: Kanskje kunne ildspåsettelse vært unngått for nr. 66 den 25 år gl. *M. L.* hvis han som det 2 år forut var søkt om, hadde fått plass i sinnssykehus — hans psy- kose hadde stadig forværret seg, og på tiden for ildspåsettelsen mente han bror og svigerinne som han bodde i hus med, ville ha ham vekk — han satte ild på utenfor deres soverom idet han ønsket å drepe svigerinnen. Nr. 80 *T. M. B.* hadde vrangdommer fra 18 års alderen og hadde 2 opphold i sinnssykehus, siste gang i 47 års alderen da han etter et par måneders opphold ble utskre- vet som ikke sinnssyk, men kort tid etter følte han seg omsnak- ket og søkte legehjelp, men tok for store doser sovemidler — etter 2 års tid *truet* han med å begå en handling så han *kunne bli tatt hånd om* og satte derfor ild på. — En innleggelse i psyki- atrisk sykehus mens han maste med truslene ville vært hensikts- messig. Nr. 67 *T. Sp.*, 21 år gl., satte ild på uthus med kreaturer for å hevne seg på den som ved tvangsauksjon hadde kjøpt farens småbruk. Han var meget lavtstående og skulle vært på åndssvake- skole (står det i opplysningene) — det er rimelig å tro at han ikke ville fått anledning til ildsp. hvis han var blitt tatt hånd om på en åndssvakeinstitusjon. —

Kriminell foretagsomhet før ildspåsettelsessaken fantes hos 21 personer i det samlede materiale — derav ildspåsettelse i 5 til- feller (i 2 av disse tyder opplysningene på at vedkommende også dengang var sinnssyke). — *Etter ildspåsettelsessaken* fantes krimi- nelle handlinger hos 7 personer av de tilsammen 62 som etter observasjon og sykehusopphold hadde anledning til den slags fore- tagsomhet (20 ikke innlagte + 42 innlagte).

Utskrivningen fra sykehus etter avsluttet observasjon skjedde etter under $\frac{1}{2}$ år til over 10 år, — og det må bemerkes at de meget

tidlig utskrevne klarte seg bra, således kun ett tilfelle av kriminalitet (én vinningsforbrytelse).

Men det mest bemerkelsesverdige er hvor liten residivfaren for ildspåsettelse har vist seg å være i dette materiale — kun ett eneste tilfelle, — *Bert L.* som hadde satt ild på av hevn i sitt og sønnenes hjem 34 år gl., og som 29 år senere ble siktet for ildspåsettelse i sønnenes hus hvor han selv bodde. —

Etterat sikr.loven kom, ser vi at vel halvparten av ildspåsetterne ble idømt sikring.

Forholdet mellom antall *sinnssyke ildspåsettere* og etter judiciell observasjon erklærte ikke sinnssyke og deretter *dømte* ildspåsettere illustreres ved flg.:

I tidsrommet 1901—1949 fantes 76 *sinnssyke* ildspåsettere av samtlige 88 og 68 *dømte* ildspåsettere.

(Foruten de 68 var det 3 meget unge ikke sinnssyke ildspåsettere som ikke ble dømt etter str.l., men som kom inn under loven om forsømte barn.)

I tidsrommet 1950—1961 fantes 12 *sinnssyke* ildspåsettere av samtlige 88, men for dette tidsrom mangler tallet på *dømte ildspåsettere*.

Hvis tidsrommet 1901—49 regnes som representativt finnes altså noen *overvekt av sinnssyke ildspåsettere*: 8 flere sinnssyke enn ikke sinnssyke i en 45 års periode, men det må regnes med at det i denne periode kan være forvoldt ildspåsettelse av sinnssyke mens de var i sinnssykeomsorg (i sinnssykehus eller privatpleie) og hvor saken ble behandlet administrativt så de ikke er kommet med i ett rettspsykiatrisk materiale. Hvor mange som er dømt for ildspåsettelse uten å ha vært observert er det vanskelig å skaffe oppgave over.

Augusta Rasmussen.

Grunnmaterialet finnes i rettsmedicinske kommisjons arkiv — år og nr. som listen viser.

Schizofrene psykoser

Rettsm. kom. arkiv:	nr.	år		nr.	år
T. H. F. B.	Rmk.	115	04	B. H. T.	166 16
„	og	285	16	H. D.	278 20
O. G. W.	„		05	H. P. S.	301 21
H. A.	„		06	K. K. H.	24
A. L.	„	264	06	A. J.	91 25
A. P. M.	„	104	09	J. T.	305 25
O. J. B.	„	172	10	B. W. B. H.	29 28
O. E. K.	„	27	14	Th. P. K.	271 28

	nr.	år		nr.	år	
T. W. S.	"	29	O. T. O.	"	152	17
H. E.	"	84	H. M. S.	"	214	19
A. M. M.	"	158	H. O. S.	"		20
E. S.	"	30	J. A. B.	"	112	20
S. A. S.	"	30	I. K. A.	"	209	22
L. P. L.	"	248	R. P. N.	"	210	22
E. L.	"	155	S. K.	"	284	24
M. K.	"	267	S. O. O.	"		27
L. O. E.	"	34	I. M. B.	"	152	28
B. S. K.	"	34-35	B. L.	"		30
O. M. L.	"	450	E. B.	"	25	38
H. J. T.	"	544	E. H.	"	436	38
K. G.	"	39	T. S.	"	198	42
K. E. G.	"	271	B. E.	"	611	54
A. D.	"	584				
K. K.	"	116	<i>Reaktive psykoser</i>	nr.	år	
L. K. H.	"	272	D. Ø.	Rmk.	61	04
O. W. P.	"	292	H. A. Å.	"	200	11
K. J. E.	"	190	J. A.	"	11	28
M. L.	"	287	I. A. O.	"	353	40
K. O. S.	"	460	M. V.	"	197	42
A. E.	"	448	A. M. S.	"	242	43
	og	719	Tbj. H.	"		52
N. S. B.	"	697	H. F. H.	"	440	55
R. A. L.	"	615				
O. K. J.	"	17	<i>Manisk-Mel. psykoser</i>	nr.	år	
R. E. F.	"	127	P. R.	Rmk.	190&191	09
B. S. R.	"	89	M. K.	"	276	15
A. A. D.	"	359				
K. G.	"	552	<i>Alderspsykose</i>	nr.	år	
T. M. B.	"	57	M. B. Ø.	Rmk.	249	10
T. M.	"	500				
R. H.	"	199	<i>Psykose ved alkoholisme</i>			
A. B.	"	766		nr.	år	
H. S. O.	"	618	S. U. H.	Rmk.	162	06
O. J.	"	333	H. O. J.	"	143	28
<i>Oligofrene psykoser</i>	nr.	år	<i>Syfilogene psykoser</i>	nr.	år	
P. J. M.	Rmk.	311	A. A.	Rmk.	01	
B. R.	"	191	J. O. A.	"	140	14
K. B.	"	07	J. A. G.	"	9	28
A. K. E.	"	273				
A. J.	"	61	<i>Psykose ved org. hj.sygd.</i>			
J. C.	"	62	(traume)	nr.	år	
I. B.	"	91	O. K. S.	Rmk.	284&315	15